

Ann Margaret Sharp

NUKKESAIRAALA

Suomentanut Hannu Juuso

niin & näin
Tampere 2010

Toinen, tarkistettu ja korjattu painos

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Ann Margaret Sharp & Laurance Joseph Splitter,

The Doll Hospital (2000)

© Ann Margaret Sharp / The Australian Council for Educational
Research Ltd, 19 Prospect Hill Road, Camberwell, Victoria, 3124

SUOMENNOS

© Hannu Juuso ja Eurooppalaisen filosofian seura ry

Teoksen ensimmäinen suomenkielinen painos *Nukkesairaala*
ilmestyi 2000 Oulun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen sarjassa
”Opi filosofiaa” ensimmäisenä niteenä: ISSN 1457-7186; 1.

Tämän toisen painoksen on tarkistanut ja korjannut Antti Immonen.

ISBN-NUMERO

978-952-5503-51-8

KANSI

Jenna Kunnas

TAITTO

Susanna Laurola

PAINOTYÖ

Tallinnan kirjapaino-osakeyhtiö,

Tallinna 2010

KUSTANTAJA

Eurooppalaisen filosofian seura ry / *niin & näin*

Koneen säätö on tukenut tämän kirjan suomennoksen tarkistustyötä

Sisällys

Ensimmäinen luku	9
Toinen luku	15
Kolmas luku	19
Neljäs luku	29
Viides luku	39

NUKKESAIRAALA

Ensimmäinen luku

Luulenpa, että jokaisella lapsella on nukke. Minullakin on. Onko sinulla?

Tai ehkä sinulla on pehmoeläin, esimerkiksi nalle. Voi olla, ettet kutsu sitä nukeksi, mutta leikit sen kanssa aivan kuin se olisi nukke. Voimme varmasti nimittää sitäkin nukeksi, vai mitä?

Ensi kerralla voisit ottaa nukkesi mukaan. Voisimme jutella kaikki yhdessä, nuket ja ihmiset. Silloin meitä olisi kaksi kertaa enemmän.

Tiesitkö muuten, että joillakin aikuisillakin on nukkeja? Isälläni on vieläkin sama nukke, joka hänellä oli pikkupoikana. Äiti kertoi, että jotkut aikuiset keräävät nukkeja. He säilyttävät niitä lasikaapissa. Eikö olekin kummallista?

Sain nukkeni äidiltä, kun olin kahden vuoden ikäinen. Nyt olen jo kuusivuotias. Kuinka vanhan luulet nukkeni olevan nyt? Jos minä itse vanhenen, niin merkitseeköhän se, että myös nukkeni vanhenee?

Oletko koskaan miettinyt nukkeasi? Tarkoitan, että mikä nukke oikeastaan on. Itse pidän ajatuksesta, että nukkeni on kuin pieni elävä lapsi.

Nukkeni nimi on Ulla. Nimi on minun antamani. Kun tapasin nukkeni ensimmäisen kerran, sillä ei ollut nimeä. Ei minullakaan ollut nimeä vielä silloin, kun ensimmäisen kerran tapasin äitini ja isäni.

Nimeni on Santtu. Mielestäni se sopii minulle oikein hyvin.

Ulla-nimi sopii nukelleni. Sillä on pyöreät kasvot ja pyöreä pää. Sillä ei ole juuri ollenkaan hiuksia. Sen vartalo on pullea. Joskus kutsun sitä Ulla-Pullaksi. Minusta näyttää kuin se olisi tehty kolmesta päällekkäin asetetusta kivenmurikasta. Mutta ei se ole. Ulla on paljon enemmän kuin vain kumia ja muovia. Olenhan minäkin paljon enemmän kuin vain ihoa ja luita.

Ennen ihmettelin, mistä kummasta nukkeni on peräisin. Eräänä päivänä kysyin sitä äidiltäni. Äiti sanoi näin:

”Ostin sen sinulle lelukaupasta.”

”Mutta missä Ulla oli sitä ennen?” minä kysyin.

”Nukentekijän luona, arvelisin”, vastasi äiti.

”Entä sitä ennen?”

”Ehkä se oli ajatuksena nukentekijän mielessä”, äiti sanoi hitaasti.

Oletko koskaan huomannut, että luulet ensin ymmärtäneesi jotakin, mutta myöhemmin käsität, ettet ole ymmärtänyt sitä ollenkaan? Juuri näin minulle tapahtui sinä päivänä, kun äiti sanoi, että Ulla oli ollut ajatuksena nukentekijän mielessä.

* * *

Ullalla on vihertävänruskeat silmät. Äiti sanoo, että ne ovat pähkinänruskeat. En ole koskaan kuullut puhuttavan sellaisesta väristä.

Ullalla on pieni avonainen suu. Voin antaa sille vettä pienellä tuttipullolla. Aina kun teen niin, se pissaa vähän ajan kuluttua. Sitten vaihdan vaipan.

Kerran annoin Ullalle tuttipullolla maitoa. Maistoin itsekin vähän. Äiti kielsi kuitenkin tekemästä niin.

”Maito ei sovi Ullalle ja sinä olet jo liian vanha juomaan tuttipullosta”, äiti sanoi.

”Miksi maito ei sovi sille?” minä kysyin.

”Minusta tuntuu, että Ulla on allerginen maidolle”, äiti vastasi.

En ymmärtänyt, mutta en puhunut mitään.

Nukkeni ei ole mikään hieno nukke. Sillä ei ole pitkiä hiuksia, joita voisi kammata ja pestä. Eikä sillä ole edes vaihtovaatteita. Sillä on vain yksi ainoa puku. Kun puku likaantuu, äiti pesee sen puhtaaksi.

Juttelen monesti Ullan kanssa. Kun olen joskus surullinen, menen huoneeseeni ja puhun sille hiljaa. Selitän sille, mitä on tapahtunut, jolloin se kuuntelee. Kun olen jutellut Ullalle jonkin aikaa, se ymmärtää.

Sitten minusta tuntuu paremmalta.

Ulla näyttää mielestäni aivan oikealta vauvalta. Ulla on minun vauvani. Hän on mukava vauva. Ulla on hyvä vauva. Hän on todellinen. Hän on todellinen vauvanukke. Ulla on aivan yhtä todellinen minulle kuin minä olen äidilleni.

Sisareni ei kuitenkaan ole samaa mieltä. Hän sanoo:

”Sinä leikit aina tuon nukkesi kanssa. Etkö muka tiedä, etteivät nuket ole todellisia?”

”Nuket ovat todellisia!” huudan. ”Miten voisin kylvettää Ullaa, ellei se olisi todellinen? Tai miten olisin voinut antaa sille nimen, ellei se olisi todellinen? Ja voisinko muka puhua sille, ellei se olisi todellinen? Nukkeni ei ole vain leikisti todellinen. Se on aivan oikeasti todellinen.”

Sisareni luulee olevansa kauhean älykäs, koska on jo kymmenvuotias. Mutta minusta kymmenvuotiasikin saattaa olla väärässä.

Toinen luku

Olemme matkalla esikouluun. Äitini ajaa autoa. Istun takapenkillä korokkeellani. Minusta on kivaa istua korokkeella, koska silloin voin nähdä ikkunasta ulos.

Yhtäkkiä huomaan, ettei Ulla ole mukana. Se nukkuu vielä pikkusängyssään vuoteeni vierellä.

”Äiti, meidän on pakko mennä takaisin!” kiljaisen. Äiti ei pysäytä autoa, vaan kysyy:

”Miksi ihmeessä, Santtu?”

”Unohdin Ullan kotiin”, minä vastaan.

Äiti ajaa kuitenkin vain eteenpäin. ”Myöhästyn töistä, jos käännyimme takaisin”, hän sanoo.

En halua, että äiti myöhästyy töistä. Mutta en myöskään halua mennä kouluun ilman Ullaa. En tiedä, mitä minun pitäisi tehdä.

Äiti vilkaisee minua. Silloin minulta on jo päässyt itku. Hän ei puhu mitään, mutta huomaa, ettei hän ole yhtään iloinen. Hän kääntää auton ja lähtee ajamaan takaisin kotiin.

Ajattelen itsekseni: "Santtu, olet oikea onnenpekka. Sinulla on niin hyvä äiti."

* * *

Menen esikouluun joka päivä. Opettajamme nimi on Peter. Hän on kotoisin toisesta maasta. Jotkut lapsista pitävät häntä omituisena. Jopa Natalian mielestä Peter on hieman erilainen.

"Katso miten hän kävelee", Natalia sanoo.

"Se johtuu siitä, että hän on niin pitkä", vastaan. "Aivan kuin hän hyppäisi ilmaan jokaisella askeleellaan."

Ensimmäisenä koulupäivänä Peter sanoi, että jos haluamme, voimme ottaa nuket

mukaamme. Aina silloin tällöin jotkut kaverini tuovatkin nukkensa. Jotkut tuovat jopa kaikki nukkensa. Minulla on Ulla mukana joka päivä. Mutta vain Ulla, ei muita nukkeja.

Valtteri ja Harri eivät tuo koskaan nukkejaan. En tiedä, onko heillä edes nukkeja. Eivätkä he ole oikeastaan ystäviäni. Hehän ovat joskus kiusanneet minua.

Kysyn Natalialta, miksi Valtteri ja Harri eivät pidä minusta.

”Se johtuu siitä, että sinä tuot nukkesi kouluun”, hän sanoo.

Ihmettelen, mitä Natalia tarkoittaa. Minusta tuo ei ole hyvä peruste kiusata minua. Miten nuo asiat muka liittyvät toisiinsa?

Kolmas luku

Peter on hyvin tarkka totuudesta. Eräänä päivänä hän sanoi meille:

”Täällä on vain vähän sääntöjä, mutta ne ovatkin sitten todella tärkeitä. Haluan muistuttaa teitä erityisesti kahdesta säännöstä. Ensinnäkin meidän pitää aina kohdella toisiamme henkilöinä, ainutlaatuisina persoonina. Ja toiseksi meidän pitää aina puhua totta.”

”Mitä se ensimmäinen sääntö oikein tarkoittaa, Peter?” Stefan kysyi.

”Se tarkoittaa sitä, että meidän on kunnioitettava toisiamme”, Peter vastasi.

Sitten Natalia kysyi: ”Entä mitä se toinen sääntö tarkoittaa, Peter?”

”Miettikääpä sitä ensin itse. Puhumme siitä lisää jonakin toisena päivänä”, Peter vastasi.

* * *

Tänään Katariina on tuonut nukkinsa kouluun. Se ei olekaan mikä tahansa nukke. En ole koskaan ennen nähnyt sellaista. Hänen nukellaan on pitkä musta tukka ja tumma iho sekä korvarenkaat ja pitkä mekko. Katariina kertoo meille, että se on Hopi-intiaaninukke, jolla on yllään juhlapuku. Puku on ihanan punainen ja siihen kuuluvassa violetin ja sinisen sävyisessä hartiahuivissa on hurjasti kimalteita. Mielestäni nukke on hyvin kaunis.

”Katariina, saako nukkesi leikkiä Ullan kanssa?” minä kysyn. ”Niillä voisi olla hauskaa yhdessä.”

”Ei saa”, Katariina vastaa. ”En halua, että nukkeni leikkii kenenkään muun kuin minun kanssani.”

”Tuo on itsekästä”, minä väitän.

”Ei ole. Nukkeni on minulle hyvin tärkeä.”